

« فساد و نگهداری دارو »

روشهای جلوگیری از فساد داروها :

اولین راه برای جلوگیری از فساد داروها عبارت از استفاده از مواد خالص میباشد ولی عمدتاً تهیه یک ماده کاملاً خالص مشکل میباشد . بنابراین بمنظور جلوگیری از فساد داروها به ۳ روش زیرینعمل میکنند:

۱-محافظت داروها در مقابل عوامل خارجی :

مبارزه بانور - با استفاده از روش بسته بندی صحیح و غیر قابل نفوذ - درمقابل نور و نگهداری داروهای فاسد شدن در محل تاریک .

مبارزه با نفوذ هوا :

با بستن کامل درب شیشه ها و پر کردن آنها تحت فشار گاز ازت

میگروآن کیپسولاسیون : داروها که بوسیله این عمل میتوان ذرات زیر مواد داروئی جامد با مایع را روکش داده و از فساد آنها جلوگیری کرد .

مبارزه با حرارت بوسیله نگهداری داروها در مکان سرد و استفاده از ظروف کلفت و سفت درمورد اشکال داروئی که ذوب میشوند .

مبارزه با رطوبت با استفاده از ظروف کاملاً محفوظ و نگهداری داروها در جوار مواد جاذب الرطوبه .

مبارزه با اکسیژن هوا بمنظور جلوگیری از اکسیداسیون داروها

۲-محافظت داروها با استفاده از روش حذفی :

آب: عامل اصلی برای انجام واکنشهای تخمیری و نیز رشد میکربها مهار میشوند بنابراین خشک کردن طریقه بسیار خوبی جهت محافظت داروها میباشد روی این اصلاز روشهای لیوفیلزاسیون بمنظور نگهداری بعضی از داروها و مواد مانند پلاسما - ویتامینها - آنتی بیوتیکها و آلكالوئیدها استفاده میشود .

آنزیمها:

با استفاده از عمل تثبیت کردن گیاهان وانجماد اعضای حیوانی میتوان با حذف آنزیمهای موجود در این موارد از فساد آنها جلوگیری کرد .

حذف میکروبها وسلولهای تک ساخته ای : با استفاده از روش استریلیزاسیون وصاف کردن میتوان این عوامل را از بین برد .

۳- محافظت داروها با استفاده از مواد افزودنی:

این مواد تحت نام (مواد نگهدارنده) مورد استفاده قرار می گیرند وعبارتند از:

الف - آنتی اکسید آنها : مواردی هستند که با متوقف ساختن فعل وانفعالات زنجیره ای از اکسیداسیون مواد جلوگیری می کنند ، مثال : اسید سیتریک ، اسید اسکوریک .

ب- آنتی سپتیکها مثل هی بی تان (کلر هگزیدین)

دارو وداروخانه

داروخانه چنانچه از اسم آن پیدا است محل حفظ وحراست داروها - تهیه و نسخه و ارائه دارو است . این عمل باید دارای شرایطی چه از نظر علمی و چه از نظر ظاهری وعلمی داشته باشد . محل داروخانه بایستی وسیع بوده وگنجایش لازم را جهت نگهداری و ترتیب دادن قفسه وداروها داشته باشد این محل بایستی از روشنایی آفتاب بهره مند بوده و حتی الامکان از رطوبت دور باشد . هوای آزاد وجریان هوا وداشتن روشنایی کافی از شرایط اولیه محل داروخانه است ضمناً وسائل مدرن امروزه مانند یخچال وپنکه ودستگاه تهویه وبرق وتلفن وداشتن اب لوله کشی از وسایل حامی ولازم میباشد .

بعلاوه داروخانه اگر محل مناسبی جهت نگهداری داروها بنام انبار و یا زیر زمین در اختیار داشته باشد بسیار مفید خواهد بود. یخچال جهت قراردادن سرمها واکسنها و داروهای مدت دار که بایستی در جای خنک باشند لازمست موضوعی که بینهایت در تاسیس و اداره داروخانه ها مهم است:

۱- قراردادن داروها: شیشه ها و بسته ها و سایر مواد در محل های مخصوص و معین است. و میتوان گفت که ترتیب و نظم شرط اصلی و اولیه داروخانه میباشد چه هرگاه نظم برقرار نباشد در مدت بسیار کوتاه رشته کاربهم خورده و نمیتوان داروخانه را اداره نمود و علاوه بر آن بی نظمی ممکنست باعث اشتباهات و گاهی مرگ و میر گردد. بدین جهت اولین وظیفه داروساز رعایت نظم و دقت در قراردادن و برداشتن هر دارو و یا شیشه است که آنرا لازم دارد.

۲- شرط دوم اداره داروخانه نظافت و پاکیزگی آن است:

هرچند که تذکر این مطلب چندان لازم نیست و هرکسی که به داروخانه وارد میشود و خود را در این صنف داخل میکند باید اصولاً رعایت این نکته را بنماید لیکن باید گفت هرگاه داروخانه کثیف بوده و رعایت نظافت و پاکیزگی در آن نگردد خود منشاء بیماری و کانون مریضی خواهد بود. داروساز موظف است که هر روز صبح اول وقت در تنظیف محل داروخانه نظافت شیشه ها - جعبه ها و زوایای داروخانه نظارت داشته و دستورات لازم را صادر نماید.

۳- شرط بعدی برای کار در داروخانه داشتن فکری سالم و روحی تازه و شاداب میباشد هرگاه انسان روحاً کسل باشد و ظایف محوله را بخوبی نمیتواند انجام دهد در نتیجه با مراجعین که بدون شک اغلب بیمار و دردمند میباشد رفتاری که شایسته باشد ممکن است انجام نداده و نتواند ارائه دمت نماید زیرا طرز مکالمه با بیمار و برخورد با مریض فوق العاده مهم بوده و ممکنست از طرفی در بهبودی بیمار کمک موثری باشد (از راه پسیکولژی)

تقسیم کار در داروخانه

در داروخانه کارهای مختلف موجود است که باید برای هر یک از آنها شخصی را انتخاب و از او مسئولیت خواست. این کارها از شستن ظروف داروسازی - تهیه نسخه های عادی تا نسخه سمی و مخدره و تامین و توزیع دارو متفاوت بوده و هر قسمت باید توسط متصدی مربوطه اداره گردد البته وظیفه مدیر داروخانه است که بر کلیه امور نظارت نموده و در انجام وظایف محوله خود نیز کوشا باشد.

داروهای داروخانه و تقسیمات آنها:

چنانچه همه میدانیم در داروخانه داروهای مختلف از آمپولها - پودرها - تنظورها - قرصها - پمادها - شربت‌ها - داروهای ژنریک تا مواد مخدره و سمی هریک جاهای مخصوص مقتضی دارد که بایستی با نظم مخصوص نگهداری شود و مورد استفاده قرار گیرند .

مثلاً شربت‌ها را در یک یا دو ردیف - روغنها و پمادها در سری مشخص و معین و... قراردادن داروها در قفسه ها یا بر حسب الفباء - یا از روی کارخانه سازنده و یا بر حسب خواص و اثرات درمان داروها انجام میگیرد . البته باید در نظر گرفت داروهای یا تاریخ مصرف مرتباً کنترل گردد .

داروهای مخدره در قفسه مخصوص و یا گاو صندوق نگهداری میشوند که کلیه آن در اختیار مدیر داروخانه و دارو ساز مجاز او می باشد . نکته دیگر استفاده از اتیکتها میباشد .

اتیکت قرمز جهت داروهائی است که مصرف خارجی دارند .

اتیکت سفید : جهت داروهائی است که مصرف خوراکی دارند .